

Nr. 18
An. VIII
1884.

Gherl'a
15/27
Sept.

FAMILIUL FAMILIUL

Apare in 1/13 si 15/27 a luni. — Pretiulu pre unu anu e 4 fl., 1/2 anu 2 fl.
pentru Romani'a pre anu 10 franci — lei noi.

Unu amoru vechiu si altulu nou.

Scena in versuri.

Se petrece in unu satu din Romani'a in 1878.

(Fine.)

Scen'a III.

Silvi'a—Olivescu.

Silvi'a.

Oh! in sfersitu sosesc, dar' ce va dice densulu?!
Cand i voiu spune, (plange) ah! eta 'mi vine plansulu,
O! tata, deca amorulu ai sci cum vescediesce,
Candu anem'a nu afla ace'a ce iubesc
Atunci ai avea pote mai multa indurare,
De fiie'a ta ce-i dusa la cruda desperare!

— 'Si acopere ochii cu batist'a. —

— Olivescu venindu incetu sta cu manile incrucisiate uitandu-se la ea fara a fi observatu. —

Silvi'a

Oh! mama!... de ce ore nu am si eu o mama!
Se iae a miele plangeri cu dragoste in sema, —
Si se cunoasca — ace'a ce ta'a n'a aflatu. —

— 'Si ia naframa dela ochi si observa pe Olivescu spaimentata. —

Olivescu.

Tu plangi? Ce-su astea lacrimi? ce astea-nvinuiri?
De ce 'mi dici tu mie, omu fora de sentiri?
Au ce dorintia 'n lume eu nu ti-am implinitu,
Si cand ti-am datu vre-o proba ca nu te-asiu fi iubitu?
Raspunde a mea fiica cu dragoste fiesca?!

Silvi'a.

E dreptu, dar' ca virtutea de tata se-ti lucesca,
Cu mai mare putere, de ce nu implinesci?
Dorintia cea mai mare a ficei ce iubesci?

Olivescu — cu severitate.

Er' Severu capitanulu 'ti umbra acum prin minte?
Dar' dulcea mea copila cu n'am de-ajunsu cuvinte,
Se 'ti spunu ca voi cei teneri 'nainte nu ganditi
Cu cene-o vietia 'ntrega pre lume ve nsociti
Severu e seracu forte, elu n'are alta 'n lume,
Decatu o spada mare, si 'n armata unu nume,
Pre candu tu poti cu dreptulu mai multe se astepti,
Si vietia dulce fiica — de-acum'a se-ti indrepti.

Silvi'a.

Elu dreptu ca are numai o spada grea si mare,
Inse cu ea aduce-a tierci ne-aternare,
Si numele ce-lu porta, apare stralucitu.
Esitu din foculu luptei in care-a biruitu.
Acest'a e averea ce anim'a-'mi poftesce...

Si mai pre susu de tote pre elu singuru iubescu
Pre elu dar' numai singuru de sociu voiu se-'l primescu.
Dar' eta si Adel'a, ea pote se ve spuna,
Ca nu esista 'n lume vietia mai senina
De catu ace'a care, tiesuta-i prein amoru.

Scen'a IV.

Olivescu, Silvi'a, Adel'a.

Adel'a.

Da dice cu 'neredintiare. o! Silvia iubita!
Ca nici tu nice alt'a nu este fericita,
Pan' nu se odichnesce la senulu aduratu,
Si nu 'si gasesce 'n lume unu ast'felu de barbatu,

Care în suferința se aline c'o privire,
Dorerea ce adese ne-ajunge fără scire.

Olivescu.

Voinția mea rămâne în veci nestramutată,
Eu am dreptul asupra-ti căci eu sum alu teu tata,
Si nime, nime 'n lume nu p'ote se decline
Voinția mea ce o află de buna pentru tine.
Voi nu cunosc-te lumea căci altfelu a-ti vorbi,
Căci nu stă vieti'a 'n vorba ce suna: a iubi.
Si celu ce are-avere în lume-i respectatu
Er' celu seracu din contra de lume-e uitatu.

Adel'a.

De-ai fi ganditu totu astfelu în tempu ce erai june,
Ti-asiu crede, dar' fiindu-că nu potu a presupune
Că totu asiă atuncia se fi gânditu 'ti dăcu
Revina la gandra-ti dein tempulu fericitu,
Si implinesce dorulu ce arde atātu de tare
În pieptulu ficei tale adusa în desperare.
Er' tu Silvia draga cu sufletu liniscitu,
Vino se-'ti cântu unu cânteca dein tempulu fericitu,
Cându si eu că si tene iubeamu cu infocare,
Unu june mandru, nobilu si mare 'n cugetare.

— Se punu la claviru, Adel'a cânta, er' Silvi'a o acompa-
niaza la claviru. —

Pre valuri trece nai'a
Că vulturulu în sboru
Er' eu privescu în taina
La scumpu-'mi soțoru.

O! dulce-i a traî — Olivescu dă semne
O! dulce-i a iubi. de mirare. —

Intrég'a vieti'a stă,
Din sêngurulu cuventu
Amoru ce dă vieti'a
La sufletu pre pamentu,

O! dulce-i a traî — Olivescu dă si mai
O! dulce-i a iubi. mari semne de mirare. —

Sbori iute preste valuri
O naiă! locu iubitu
În care amorulu nostru
Asia-i de fericitu.

O! dulce-i a traî
O! dulce-i a iubi!

Olivescu — incantatu. —

Dă—dă, 'mi aducu aminte... dar' nu, Adela spune
Cum se chiamă acel'a ce tu 'lu numiai june?
Căci iute 'mi vine 'n munte, o astfelu de intemplantare.

Adel'a.

Eră o séra lina, nai'a treceă pre mare,
Că paserea prin aeru, că sioimulu celu usiôru,
Cându ventulu îlu ajuta în falniculu seu sboru.
Din tiéra departata veneamu cu sociulu meu,
Avenu tovarasiu dulce si bunu că Ddiu,
O mandra copilitia ce gânganea voiosu,
Cuventulu dulce: mama. O! chipulu ei frumosu,
N'avea pareche 'n lume si eu cu sociulu meu
I destinămu o sôrte dein mandru Eliseu.
Erămu aprinsi cu totii de-o blanda fericire,
Cuprensi de farmecu dulce si fără marginire,

Atunci cuprensi de foculu iubirei ce gustămu
Acést'a poesie cu sociulu o cântămu

— Olivescu devine gânditoriu, apoi pre incetulu dă totu
mai mari semne de mirare. —

Adel'a. — dupa o pauza cu tristetia. —

Dar' fost'au când-va 'n lume perfecta fericire?
Ce se dureze ceva mai multu că o clipire?
Nu, ventulu de-odata redica negre valuri,
Si nai'a se arunca în grósnice talazuri
Cându éta se lovesce de-o stênca de granitu,
Si-acum, — acum sosise momentul celu cumplitu!
La sînu me prinde sociulu er' ap'a isbugnesce
Prin mîi de locuri, sôrtea vedeamu ne parascesce.

Dar' unde e copil'a? strigat'au sociulu meu,
Si cuprendiendu-o 'n brația indată 'lu pierdiu eu.
Nai'a se cufundase er' eu că prein minune,
Scapaiu de inecare.

Olivescu. — în culmea mirarei. —

Oh, spune iute spune
Cum se chiamă iubitulu ce'n mare l'ai pierdutu?!

Adel'a.

Ioane Olivescu fû sociulu meu iubit!

Olivescu, — cadiendu în jenunchi cu Silvi'a în aintea Adelei.

Oh! dulcea mea soție! o fericitu minutu!
Ce er' 'mi redăi astadi pre ce-amu pierdutu!

— Adel'a i redica imbracsiandu-i.

Olivescu.

Dă, dă, nu me insielasem candu-am ganditu că eu
Am auditu vre-odata frumosulu versu alu teu,
Dar' vai gandeamu că valulu te-a inghititu de multu.

— Severu intra observatu nmai de Adel'a, dupa elu Florea. —

Scen'a V.

Olivescu, Adel'a, Silvi'a, Severu, Florea.

Adel'a

O! nu căci ceriulu inca se mai traescu a vrutu,
Că ast'felu fericirea ce 'n lume-i destinămu
Iubitei nôstre fiice,

Olivescu — cu parere de reu. —

Si eu nu i-o dămu,
Caci iute! me-amagisè alu lumei negru valu,

Adel'a.

Dar' astadi éta draga sosita-i er' la malu,
Ce mandru ne suride.

— Impinge pre Silvi'a usioru în brațiele lui Severu. —

Silvi'a

Oh! ceriule, Severu.

Severu — sarutandu-o pre frunte. —

O tôte-a miele chinuri din lume astadi pieru,
Caci dulcea ta fientia deschide pentru noi,
Unu raiu ce'n fericire, gustal-vomu amendoi.

Adel'a. — imbraçiosiandu pre Olivescu. —

O dulce fericire! de multu te cercu mereu
Si éta că sosităm la tempulu ce-amu vrutu eu

— Cătra Olivescu. —

Dà bene cuventare acestoru buni copii,
Veniti, veniti aprópe o dulcii noștrii fii!

— Severu si Silv'ia apropiandu-se le saruta manile. —

Olivescu.

De flori ve fia calea, ce 'n lume-aveti a trece
Si díle totu cá astadi s'aveti de a petrece!!

Adel'a

Si ceriulu ve ferésca de chinulu ce-am trasu eu,
Prein lume fàra nume si fàra soçiulu meu!
Acuma inse haide la trau la fericire!

Severu.

La viatia ce stà numai din frageda iubire.

Florea.

Hiu, hiu, hiu, — chiue. —

Me ducu se spunu Ilenei se-si pue cercei noi
C'avemu se facemu nunta, cu domni nu cu ciocoi!
(Cortin'a cade.)

G. Simu.

LUCULUS.

— **Novela originala.** —

(Urmare.)

Banatianu remasè deci singuru, nevasta-i plecà la Nizza spre a petrece acolo iarn'a.

Dênsulu voiá a intrebuintiá acestu tempu spre a se putea intâlni si vorbi cu Hersili'a.

Esista unu feliu de ómeni pe carii nu-i póte nimenia pricepe, caracterulu lor e enigmaticu încâtu nici ei singuri nu știu ce voiescu.

Asia erá si elu. Sciá cá Hersili'a e maritata si cá-i dóra fericita — elu si dfcea: dóra numai, cá-ci nu putea crede cá suvenirea lui se fi disparutu din inim'a ei. Da, Luculus presupunea... scie Ddieu inca ce?!... Destulu cá voiá cu totu pretiulu — a conveni cu dêns'a.

Ce scopu aveá? Se-i spuna póte cá o iubesc, mai multu, mai infocatu decâtu ori cându?

Aceste intrebari le invelmasiá insusi in crerii sei, dar' nu primiá respunsu nici bunu nici reu dela judecat'a sa, încâtu nu sciá de ce se se tiena.

Se hotarí a merge la concertu — i-i parú acest'a o ocașiune bine-venita.

Cându Luculus intrá in sala erá tocmai Hersili'a la numeru.

Publiculu aplaudá animatu, numai mânile lui stăteau inghetiate.

Acumu trei ani de cându o vediusè pentru antai'a data in balu, totu in localitatea acest'a. Si atunci stătea dênsulu, cá si acumu, cu claculu subsuóra, absorbitu in frumseti'a ei, — inse ce diferentia între atunci si acumu!

Dupa productiunile musicali, urmà dantiulu.

Hersili'a trecù acumu pe lângă dênsulu; ea îl si observà, — dar' dómne, cáta nepasare se vedea pe faci'a ei!

Luculus se irità... Déca l'ar' fi privitu cu o espreșiune de ura, nu-i cadeá asiá reu, inse indiferentia! ast'a îl vatemá, — nu, nu putea rabdá!

Priviá totu dupa ea in adinsu: i-i veniá se mérga cá se-o mustre...

— Oh, ce miserabilu sum, — gândi iara elu, — dar' ce dreptu mai amu la ea?

In momentulu acest'a observà cá Hersili'a intra in garderobe, si dênsulu grabi numai decâtu într'acolo unde se pusè pe unu canape a asceptá.

Cându Hersili'a voi a intrá iar' in sala, Luculus i-i stete in cale, agítatu si palidu.

— Dómna!... permitemi a-ti vorbi...

Ea cautà uimita la elu.

— Nu me pricepu, dlu meu ce a-ti avea a-mi spune? — díse ea — sub ce unu noru usioru i-i trecù pe frunte.

— Ce asi avea?... Ace'a, cá se ceru unu favoru, o gratie dela dt'a, rugându-te cá se me urgisesci din sufletu!

— Ce cerere;... ei bine, pentru-ce se te urgisescu?

— Pentru-cá meritu, — sum culpabilu faci'a cu dt'a!

— Esci in eróre, dlu meu — observà ea suridiendu, — din contra dt'a meritu recunoscinti'a mea...

— Consciinti'a me muștra inse cá sum vinovatu!

— Consciinti'a dt'ale se fie liniscita... cá-ci de nu se intemplá tóte asiá, — eu n'asiu fi adi fericita precumu suntu;... procederea dt'ale inse mi-a datu celu mai bunu si iubitoriu barbatu din lume. Vedi dar, cá inca eu fti sum deobligata si pentru cá se te mântui de torturele consciintiei, — iata fti intindu mân'a si-ți dfeu: multiamimu!

Si într'adeveru, i-i intinsa mânuti'a inmanusiata, cu unu gestu dragalasiu.

Cuvintele ei blande avéu inse o causticitate deosebita pentru Luculus.

— Decâtu aceste cuvinte impacatóre — respunsè elu cu vóce tremurênda si abiá audibila — asiu fi preferitu ura, blastemulu; hah, inse dt'a esci mai buna... ori mai crudela, decâtu a puteá urí pe cineva!... Se sci dára, cá iertarea dt'ale, este cea mai aspra pedeapsa a mea.

Dênsulu vofise-i sarute mân'a, ea inse nu lasà, o trasa si grabi in sala.

La usia se intêlm cu Stefanu... Acest'a inca erá cá ceara; elu vediù scen'a din urma.

— Ce-i cu tine? — intréba ea neliniscita.

— Lasa-me draga — respunse acest'a intunecosu, — fmi pare reu cá suntemu in publicu... Hah! — racnì elu — asiu avea voie se spunu ceva domnului acel'a

ca se-i treaca de doru a umblá dupa nevas'ta mea... me ducu se-i spunu, cà mãne vréu se-lu impuscu!...

— Stefanu! ascultema, vina acasa, acolo fti voiu descoperi tóte, ce-amu vorbitu cu elu.

— Bine, vréu inse a-i spune si eu ceva — cu aceste facú unu pasiu se lasa.

— Stefanu! daca vrei se me amaresci, dute!...

— Asia?... Ilu lasu dar in pace, cà se nu te amaresci; vedu... cà-lu iubesci inca!...

Dênsii plecara acasa fara a fi observati de nimenea.

Cine 'si póte inchipui chinulu ambiloru?

Stefanu, cà totdeauna in durerile sale, stateá mut, nemiscatu cá unu granitu. Numai ochii si buzele-i ardeáu cá jarulu.

Cautá câte odata la chipulu ingerescu alu nevestei sale. De ce a facutu-o Ddieu asia frumósa, — cà se-lu insiele pe dênsulu?

Hersili'a se apropia de elu si-lu imbraçiosia.

— Scumpulu meu, dóra nu te indoiesci tu de credinti'a mea? Dómne, cà-ci atunci n'asiu mai traf.

I-i povesti apoi ce au vorbitu cu Banatianu.

Elu ascultá cu capulu plecatu pe peptu.

Dela o vreme disè apoi mângaiatu:

— Nu, nu me indoiescu... Tu me iubesci; ochii tei dulci nu potu fi a unei perfide! — Inse iartema a-ti spune, cà totusiú ai facutu reu a stá de vorba cu acelu barbatu...

— Se póte; marturisise inse, cà amu avutu dorintia de alu scóte din retacire, declarându-i cà-su fericitu.

— Bine; fie; inse daca elu ar' umblá a te instrainá de catra mine... pe Ddieu, atunci e fiulu mortii!

Cu aceste elu o strinsa la peptu — cà si cându ar' fi vrutu a se asigurá, cà ea-i numai a lui si trebuie a lui se remêna — pan' la mormentu!

Cu inima mortificata, parasí si Luculus balulu; nu se duse inse acasa — ce se fi cautatu acolo? — cugetá elu.

Erá o óra dupa mediulu noptii; elu merse a-si cercá distracti'a cá de alta data — la mas'a de jocu.

Acolo aflá amici de ai sei. Presenti eráu inca C. si R. magnati ciupiti, carii cum ilu vediura, imprumutara bani dela dênsulu; unu imprumutu inse, care dupa dis'a româmului — se nu-lu mai vedi mai multu.

Si Luculus li dàdea cu mân'a plina — li-ar' fi datu bucuros si esistinti'a sa, cà-ci erá satulu de ea

Insusi perdù o suma considerabila, cà-ci erá distrasu si jucá fàra cumpetu.

Baronu Kúrtösi inca erá aici, carele, de cându nu-lu intalniremu, devení ologu de o mana; cà-ci dupa duelulu sciutu cu Vernescu, medicii trebuira se i-o amputeze.

Vorbíá acum mai demolitu si nu se prea laudá cu intentiunea, de-a seduce fetele...

Pe la trei óre diminéti'a, Luculus porní cátra casa. Erá tristu si-i pareu, cà de adi înainte, elu este unu osénditu pe acestu pamentu.

Avea o natura nefericita, inconsecuenta. Acú facea ceva orbesce — mãne se caiá de ce a facutu.

Astfeliu si acum, se mustra pentru cà s'a lasatu rapitu de patima pan' a spune Hersiliei cà suferu, voindu prin acést'a a-i declará, cà este inca obiectulu doririloru sale.

Cum? Ar' fi capabilu de ai causá inca neplaceri cu bar atulu ei? — Ah, idea acést'a ilu plictisia in proprii sei ochi.

— Onórea, bunulu simtiu, incepe a se departá din ce in ce mai tare de mine — suspiná Luculus, — in nenoroculu meu m'asiu acatiá de frundia si iarba.

Deminéti'a, factorulu i-i adusa o epistola dela Jolán in care ea i-i spune cà: se desparte de dênsulu si cà a si intentatu dejá procesu divortialu.

— Ha, ha, acumu celu puçinu me va aretá lumea cu degetulu m'a necinstitu si nevas'ta!... Tóte aceste eráu de prevediutu;... ha, ha, intr'adeveru ce sfêrsitu grandiosu!

Ridea... dar' buzele-i tremuráu si façia i-se contrageá de lacremile ce statéu gat'a alu napadi.

Erá in prad'a unei lupte sufletesci; cu inecetulu apoi cautá a se mai linisci.

— Unde sunteti dile senine cu sperantiele unui stralucitu viitoriu? V'ati imprasciatu cá fumulu, m'ati abandonatu tristei realitati... Unde esci imagine scumpa a mamei mele?... Mama! acestu nume fmi revóca suveniru sfinte. Mama! Fiulu teu s'a abatutu dela inventiaturile tale — de ace'a e adi prapaditu; elu si-a despretiuitu natiunea, amoru, onóre, — de ace'a se simte adi umilitu!

Elu plângeá; si lacremile aceste ilu purificáu si sanctiunáu durerea, cà-ci: „Weine! nie entweith die Thräne“ dice Seume.

Se simti usiuratu dupa ace'a; elu parú a luá decisiuni mari.

— Dá, voiu a-mi repará incâtvá pecatulu; datorazu acést'a memoriei curate a mamei mele.

Intr'alta di, chiamá pe câti-va fruntasi romani la sine, intre carii se aflá si dlu — Ieromescu.

Li impartasi apoi in puçine cuvinte, cà trei parti din averea s'a o lasa natiunei, si anume — besericii si scólei romane din locu...

Se póte inchipui surprinderea celoru de façia; priveau uimiti unulu la altulu.

— Domniloru, — disè Banatianu gravu, observându mirarea loru — aici in lume, nimenea nu este fàra sminte, datorinti'a fie-carui este inse a si le indreptá cumu póte mai nainte ori mai tardiu. Alta nu dicu.

— Nici nu suntemu indreptatiti a cercá mai de parte, — respunsè dlu Ieromescu miscatu — noblétia

Madon'a sixtina de Rafaelu.

acestui actu ne impune tacere respectoasa. Prin lasementulu dtale, indeplinesci o fapta, ce nu vomu uitá-o nici odata!

Trecura pe urma la partea scripsala a testamentului.

Dupa terminarea lui, toti se indreptara petrunsi din cas'a celui'a, pe care dènsii 'lu credeau pan' acumu retacitu pe cai straine.

Luculus mai petrecù inca o septemana in orasiu spre asiu vinde frumós'a casa si a asiediá celelalte lucruri, in care tempu incungiura câtu putea a nu conveni cu cunoscuti.

Intr'o diminétia, î-lu vediura plecandu pe calea ferata, incatr'o? nimenea nu sciá.

Numai Hersili'a primì la plecarea lui urmatórele síre:

Scumpa amica, — iarta se te numescu asiá! Mai odinióra te-am fostu rugatu se me urgisesci; acumu ér' te rogu de contrariulu — vedi cà sum pana la fine inconsecuentu — cà se-mi conservi unu stropu de amiceatia; daca nu pentru alta, numai cà ti-amu ajutat a fi cea mai fericita... precumu insa-ti te-ai exprimat!... Spune si lui Stefanu, se uite, de i-amu causatu atunci sér'a durere, fàra vo'ra mea.

Adio, fiti fericiti! Cugetati, cà de adi inainte, exista unu alu doilea Ahaşver — carele va retaci fàra odichna pe pamentu!

Adeveratu, de atunci nu l'a mai vediutu nime nici nu se audí cà ce a devenitu.

(Va urmá.)

Lucreti'a C. Olariu.

Ei...

E destulu o vorba blanda,
Cà se 'nveti a pretiui
Si pe celu ce sub osènda
Erá gata a perí.

E pré multu o vorba amara,
Cà-ci adese a sdrobotu:
Credinti mari, la cari o viétia
Cu iubire ai ziditu!

Emili'a Lungu.

Me întrebi...

Me întrebi: pre a mea budia
Canteculu de ce se-a stinsu.
Ori se pote-atâtu de lesne
Se me lasu de sórte 'nvinsu?

O copila! si astadi inca
Eu totu tare me sèmtiescu,
Dar' privindu la rîsulu sortiei
Lacremile me pornescu!

(1881.)

V. B. Muntenescu.

O LIPSA SIMTITA.

Abiá de câte-v'a decenie suntemu admisi si noi Romanii a gustá din isvorulu curatu alu sciintiei si culturei, si progresulu, ce l'am facutu mai in tóte directiunile este considerabilu. Desi in luþta cu multe, ma amu puté díce, cu nenumarabile neajunsuri, s'au redicatu si desvoltatu talcate mai in fie care ramu alu sciintieloru dintre noi, cari si-au asigurat unu nume neperitoriu in istori'a nóstra. Libertatea, fic'a luminei, a nascutu-o si pentru natiunea Romána fetii proprii numai ei, si cari sub suflarea rece a despotismului se vescediescu in germenulu loru. Artea inse, cea mai delicata fica a libertatei si bune stári a unui poporu, desí ar' poté se-si aléga dintre fii poporului Romanu adepti in ceea-ce privesce talentulu, nu a prinsu redacina la noi, cesti de dincóce, si asiá sunt de puçini artistii de scena, pictorii, sculptorii etc. incátu abiá audimu de numele vre unuia in câte una din provinciile locuite de Romani. Si déca amu stá a ne pune intrebarea, de unde se urmedie acésta lipsa, de unde acésta lacuna in sinulu societatei nóstre, ne-amu poté respunde noi însine, cà ace'a provine de acolo, cà inca nu scimu apreþtiá talentele artistice si prin urmare nu le scimu tinde mana de ajutoriu pentru-cá se ajunga a se perfecioná. Dar' acést'a n'are se ne puna in mirare, cà-ci cá necunoscutori cumu amu si poté cunósee diamantele in starea lor dura?! Ne trebuiescu dar' cunoscutori, pentru cà se dea de ele si se le culéga. Cum vomu ajunge inse a posedé atari cunoscutori déca nu incepemu odata a sacrificá din midilócele ce ni stáu la dispoziþiune pentru-cá din teneri, cu talentu si atragere spre cutare ramu alu artei se crescemu artisti, cari cu tempulu se ample golulu atâtu de simþitu astadi la noi

Déca reflectamu la intrebarea, cà avemu midilóce prin care se crescemu atari teneri, trebue se marturisiru, cà acele nu, ne lipsescu cu totul si ne-ar' trebui numai mai multa incredere in noi însine si mai multa insuflétre pentru arte, pentru-cá in scurtu tempu se potemu stá faþia si noi Romanii de dincóce cu alte popóre, cari se numescu culte si in respectulu ace'l'a.

Avemu dejá unu fondu considerabilu pentru a cresce artisti de scena. Intrebu dara cu totu dreptulu, luat'au dispuþetiuni, cà teneri, cari 'promitu unu vitoriu frumosu in ramulu acest'a se fie tramisi la unu conservatoriu, cà estumodu se potemu face odata inceputulu de a avé unu teatru romanescu, din care se profitamu, si carele se fia o adeverata scóla cu respectu nationalu de moralu?! Pare-mi-se cà ace'a nu s'a fãcutu pana acumu. Ar' fi inse tempulu supremu se se faca acestu inceputu, cà-ci pierdemu multu cu intardiarea. Multe talente, pre cari ocaziunea le-ar' face se se ivésca, remanu ingropate in intunericu, si cu ele acelu bunu, nobilu si frumosu, pre care ele l'ar' produce. Se ne aducemu a minte, cà teatrulu revarsa lumina, descépta simþiulu nationalu, nutresce gustulu frumosului, corege si propaga moralulu, si cumpanindu puþetiunea in carea ne aflamu, vomu aflá câtu folosu ne-ar' poté aduce intru aperarea simþiului nostru romanescu de infectarea si cangrenarea, de care este amenintiatu tocmai acumu cu cea mai mare inversiunare.

Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romána si cultur'a poporului romanu dá multe ajutórie la tineri cari imbraçisíeþa óre-care ramu alu industriei si gratia acestoru ajutorie, amu ajunsu si noi a numerá mai mult.

cetateni de clasa de mijloc și a vedea implindu-se golul atât de simțit. Nu ar' fi înse acum'a tempulu că aceeași cu totu aceeași căldură se îmbrășisiedie teneri cu talentu spre pictura, sculptura s. a. În ramulu picturii și alu sculpturii noi că poporu care numeramu la 3 milioane, numai dincoace de carpați avem multe trebuințe. Fără îndoială întru acoperirea trebuințelor în ramulu acest'a recurgem la artisti străini și astu-feliu unu frumosu capitalu merge din mână noastră în mâni străine, cari înse nu contribuiesc întru nemiță la înaltarea numelui și la progresarea culturii noastre.

Se ne întrebam câți specialiști ar' recere pictur'a și sculptur'a bisericească la noi Romani din Monarchia habsburgică și apoi se răspundem câți avem.

În Bucovina avem unu pictor, pre dlu Epaminard'a Bucevski, în Transilvania nu știu se avem vre un lu, era în Banatu la Lugosiu s'a stabilitu pictorul Vasile Hosid'a, ale carui lucrari de pictura și sculptura avui fericirea ale vedea, și pre carele 'lu recomandam on. publicu romanu cu tota căldur'a.

Pușini suntu dara artistii noștrii de prezente. Se afla înse talente, cari ascăpta numai îmbrășisirea căldur'osa. Inșu-mi amu cetitu adres'a câtor-va juri, cari ceru a fi primiti în atelierulu pictorelui din Lugosiu, dlui Vasile Hosid'a;

Ajutoriu dara, îmbrășisire dara, și în curendu se va acoperi o lipsă astadi atât de simțită.

Tienu a fi împlinitu o dorință de fiu Romanu scriendu aceste câteva linii pentru a fi apretiate de cei competenți.

Ioanu Sonea.

Selagiu, de lângă Somesiu 10 Sept. 1884.

Prea stimatule Dle Redactoru!

Sperazu a fi bine primite în colónele pretiuitului diariu ce redactati și câteva'a trasuri din viața socială a romanilor Selagieni și chioreni de lângă Somesiu. Și acést'a cu atât mai vârtos, că cele de mai la vale suntu o dovadă mai multu despre aplecarea și zelulu neobositu alu întieleginții romane din Comitatele noastre spre totu ce e nobilu, frumosu și sacru.

Selsigulu (comuna situată în marginea comit. Selagiu despre Chioru) dela dispunerea fostului profesor de Sta teologie, M. O. D. Teodoru Indre aici că preotu și protopopu alu tractului Miresiului-mare, — este centrulu spre care totu binevoitoriulu, fie acel'a de ori ce confesiune, ori nationalitate, — privesce cu bucuria. Știutu este, că poporulu, — bravulu și vigurosulu poporu alu divulu Traianu, ce locuiesce aceste tiri de 1784 ani, prin fatalitatea temporiloru a ajunsu pretotindeni la o stare materială miseră. Asemenea în nu mai favorabilă stare se afla și templele acestui pururea credințiosu religiunii, națiunii și patriei sale.

Dar' ce nu pôte face vointia, cându este condusă de întieptiune!

Credințiosii bisericeii gr. cat. din Selsigu erau déjà fără biserica corespunzătoare numărului credințiosiloru ei, precumu și spiritului tempului prezente, neavându nici baremi cele mai modeste medilóce spre a-si pôte redica o biserică nouă, — cându Maritul ordinariu diecesanu dispuse aici pre sup'ra laudatulu dnu protopopu la a. 1882. Acést'a în câte-va cuventari rostite poporeniloru sei la deosebite ocașuni, cu elocinții a-i cunoscută, — care 'lu caracterisédia, — aduse poporulu

până acolo încâtu intrunindu-se acést'a la o adunare bisericească în 1883, votara de bună voia o sumă considerabilă pentru redicarea unui edificiu demnu de a se numi cas'a lui Ddieu, și acést'a se obligase a-lu redica în decursu de trei ani.

În anulul c. s'a și începutu la clădire și în 7 sept. st. n. avusem fericirea de a pôte participă la depunerea petrei fundamentale.

Deminéti'a pre la 7 ore poporulu se adună din tóte partile spre a asistă la acestu actu importantu și pre la 8½ sosira și unu numeru frumosielu de întieleginția română, preoti și mireni. După acestea s'a începutu la utreni'a în biseric'a veche și de aci pe la orele 10 multimea merse în ordu frumosu laudandu pre Ddieu la locul unde se edifica nou'a biserică. Aici s'a celebratu St'a misa prin trei preoti ajutați de doi teologi lectori. Multimea adunată era imposantă. La finea liturgiei dlu protopopu, din caus'a tempului nefavoritoriu fû restrinsu a tiené o cuventare scurtă, dar' bine semțită și espressa, în care aretă poporiului adunatu din tóte partile sublimitatea scopului și-i pofți a sucurge fiesce-care după poterile sale.

După sevêrsirea actului divin, întieleginții a fû pofțită pe prândiu la cas'a ospitală a dlui protopopu. Se tienura mai multe toaste: unulu în onórea gazdei de casa, care de doi ani lucra cu unu zelu neobositu, necrutandu ajutore atâtu spirituale, câtu și materiale, pentru scopulu indicatu; alu doilea în onórea dlui P. Dulfu prof. la șilulu „Elen'a Dómn'a“ din București, care ne onorase cu prezenta d-sale; alu treilea, tienutu de dlu orotopopu, în onórea arangiatoriloru petrecerei: dnii teologi Ioanu Coza și Emiliu Branu, — ce s'a fostu indicatu pre sér'a acestei zile în favorulu fondului bisericeii edificânde etc.

La 4 ore după am. pre cându se imprasciă poporulu adunatu, multime de carete alergău spre școl'a confesională gr. cat. unde arangiatorii ajutați înca de vre-o 5 inși că primitori de óspeti, salutău pre cei sosiți cu multa cordialitate. Aul'a școliei era ascernută cu prundu ér' pre mijlocu o livadă construită din mesteceni și crengi de stejaru: la intrare o pórtă triumfală împletită din flori. Pecátu că tempulu ploiosu ne impedece de a ne petrece și în liberu. De altcum sala de dansu era frumosu arangiată și ornată cu flori și portrete idilice.

Priviai de-a dragulu la întieleginții a numeroșă ce s'a adunatu la acést'a petrecere chiar' și de prin locuri mai departate. Dovada că întieleginții a română 'și cunoșce chiamarea sa candu trebuința cere.

E de prisosu a spune că petrecerea a fostu foarte animată și a duratu până la 6 ore deminéti'a. — Au luat parte la acést'a petrecere unu numeru mare de dame din Selagiu, Chioru și din partile Satumarene, din cari fia-ne permisu a face o mică cununie pre cum le-amu potutu observá prin valurile undulente ale ardelenei, cu care s'a începutu ordulu dansuriloru: Dn'a Cóciana din Cehu, dn'a Dragosiu (Hiseaga) dn'a Gradovicu (Uilacu) dn'a Vasvári, dn'a Mic'a (Odorheiu), dn'a Alessiu Popu, dn'a Stef. Popu, dn'a Caba (Cheudu), dn'a Marcu, dn'a Indre (Buciumi), dn'a R. Cototiu (Șiomcut'a-mare), dnele V. Popu (Miresiu și Domninu), dn'a A. Osianu, dnele Petru și Grig. Popu dn'a L. Osianu, dn'a Stanciu, dn'a Branu, dn'a Lenghelu, dn'a Baicanu s. a.

Éta și numele amabileloru dșiore ce amu potutu cunoșce: Corneli'a Indre, Emili'a Dragosiu, Emili'a Gra-

doviciu, Mari'a Stanciu (in frumosul costum nationalu) Emili'a Popu, Otili'a Varn'a, R. Vasvári, Emili'a Hengye, Mari'a Popu, Emili'a Branu, Otili'a Dragosiu, E. Lemenyi, Rozali'a Lenghelu, E. Szabó, N. Maioru s. a.

Venitulu curatu dela acést'a petrecere a fostu frumosielu, despre ce inse mai tardiu!

Meritulu acestei petreceri, cá si care n'a vediutu inca Selsigulu, comit. arangiatoriu 'lu atribue fàra indoiela M. O. D. prot. Teodoru Indre si prea iubitei sale fiice Corneliiei, cari din partele n'au crutiatu nimicu pentru bun'a reusire.

Petrecerea s'a decisu a se tienea in fie-care anu, pana la terminarea edificiului maretiu.

La revedere dar' in 1885.

Somesianulu.

Se apropie terminulu de Concursu la pèn'a de auru

care o a destinatu Administratiunea diariului nostru „AMICULU FAMILIEI“ pentru premiarea celei mai bune scrieri beletristice (*peesia, novela, piesa teatrala*) publicànda in acestu diariu. — Se voru preferi scrierile acelea a caroru sujetu vá fi scosu din istori'a nostra nationala, ori din viéti'a sociala a poporului romanu. Terminulu concursului e ^{18/30} Octomvre a. c., pre cându manuscrisele, nesubscrise de auctoru, provideute cu óre-care divisa, suntu a se tramite la *Cancelari'a Negrutiu in Gherl'a* (Sz.-ujvár — Transilvani'a), allaturându la ele o epistola sigilata cu sigilu strainu, care in lontu se arete numele auctorului ér' din afora se pórté devis'a operatului.

Seminariulu tinerimei romane din Blasiu. In 31 Augustu s'a sântitu edificiulu celu nou alu seminariului infiintiatu de Escel. Sa Pré Sântitulu Metropolitu Dr. Ioanu Vancea, celebrându ieromonachulu Damiano Elia Domsia in presentia superiorilor seminariului si a unui numerosu publicu. In ace'a-si dí mediculu Dr. Ioanu Colceriu a visitatu pe elevii primiti in seminaru. In anulu acést'a s'au primitu 65 elevi, dintre cari 4 pe spelese Escel. Sale Metropolitului ér' ceialalti pentru o 100 de fl. pe anu. Concurentii au fostu din tóte partile locuite de Romani si s'au si primitu din tóte partile nu numai gr. cat. ci si gr. or. Cu deosebire s'au luat in considerate acei elevi a caroru parinti dorescu cá pruncii loru se invetie limb'a materna. Conducatoriulu noului seminaru este d. Dr. Alesandru Gram'a, prefectu este d. prof. Aureliu Florianu. — In 7 Septembre a. c. Prea Sânti'a Sa Motropolitulu a cercetatu institutul, adresându cuvinte parintiesci eleviloru. — Escelenti'a Sa din alu seu a provideutu institutul cu totu mobilariulu si are de cugetu a pune in vigóre in timpulu celu mai scurtu si o fundatiune, asiá cá cei mai multi elevi se póta fi intretienuti gratisu in institutu.

Pentru ajutorarea studentiloru romani nenorociti s'a improvisatu prin junimea studiósá din Gherl'a si giuru in diu'a de 27 augustu a. c. unu balu in redut'a

urbana din Gherl'a. Balulu a fostu cercetatu de unu publicu nu prea numerosu, dar' alesu aprópe numai romanescu si a duratu pana in dalba diua ia deplina veselie. Resultatulu materialu a fostu 22 fl. cari s'au si transpusu comitetului din Lugosiu insarcinatu cu manipulara acestoru bani. — Au supr'a-solvitu spre acestu scopu dlu N. F. Negrutiu red. 5 fl.; Dsiórele sorori An'a si Mari'a C. Popu 1 fl.; dlu Const. Hossu preotu 1 fl.; dlu Sabinu Coroianu teol. abs. 1 fl.; dlu Vas. Puscariu prot. 1 fl.; dlu Ioanu Boeriu invetiatoriu 1 fl.; dlu Gr. Stetiu adv. 30 cr.; dnii Teofilu si Augustinu Lemény 60 cr.; dlu P. Hrobony prov-apotecariu 30 cr.; dlu Aureliu Biltiu teologu 30 cr. si dlu N. Bene. 30 cr.

Noi suntemu de-aici. — In ór'a procesiunei Sasiloru in Sibiu, una cetatianu sasu, intréba pe unu romanu din comuna Poplaca, venitu inadinsu la acelu spectacolu: „Dara dv., Romanii candu veti serbá venirea vóstra in acésta tíera?“ — „Ci ca domnule, noi n'avemu de ce serbá venirea nóstra in acésta tíera, cá noi suntemu din mosi si stramosi de aici“, — fú respunsulu simplu alu tieranului romanu.

Pentru Regin'a Romaniei pregatesce reuniunea meseriasiloru románi din Seliste unu minunatu costum nationalu.

Catedrala nóua se va redicá in Bucuresci, spre acestu scopu s'au votatu dejá cinci milióne lei.

Principele de coróna alu Austro-Ungariei cu August'a s'a soéie au cercetatu in 25 si 26 l. c. famili'a regala a Romaniei in resiedinti'a regala de véra dela Sibai'a — numita „Castelulu Pelesului.“ — Primirea si intretinerea au fostu cele mai cordiali.

Unu patriarchu modernu. — In Vam'a, unu locu din Bucovin'a, traiesce unu israelitu cu numele Saivel Merdler, care e de peste 117 ani, vá se dica, ajunsu etatea patriarhiloru din Biblia. E mai betránu decâtu Iosif, care a tráitu numai 110 ani, si numai cu trei ani-mai teneru decâtu Moise marele legislatoriu alu testamentului vechiu. Se crede, cá Merdler, va intrece pe protoparintii sei din Biblia, cáci e deplinu senatosu si are o pófta de mancare deosebita; memori'a lui inca e fórté buna, si aduce aminte d. e. de timpulu, cându domneáu in Bucovin'a Pasii turcesci. Elu a avutu 10 copii, dintre cari mai traiescu 2 baeti si 2 fete. Dela copii sei are 82 nepoti. Unulu din copii, Iacobu Merdler, care locuesce in Vam'a, esta de 80 de ani, a avutu 7 copii, 30 nepoti, si 14 stranepoti, cari toti traiescu. Alti copii de ai lui Saivelu au restranepoti, ast'felu cá modernulu nostru patriarchu e rerestramosiu.

➡ Au esitu de su tipariu

Carticeica de Rogatiuni si Cantari

pentru pruncii scolari de ambe secele si confesiunile.

— Cu mai multe icóne fórté frumose. —

Pretiuulu unui esemplariu tramisu pre posta franco e 10 cr. — 50 esemplare se vendu cu 3 fl. — 100 esemplare cu 5 fl.

Antai'a Carte de Aritmetica

pentru scólele poporale romane.

Anulu 1. si alu 2-lea de scóla. (Numerii dela 1—100.)

De V. Gr. Borgovanu.

— Cu aprobarea Pré Ven. Ordinariatu diecesanu.

Unu manualu de scóla scrisu cu multa cunoscentia si diligintia; si prin urmare intru tóte deplinu corespondietoriu. Pentru ace'a 'lu si recomandam Directoriloru si Invetiatoriloru nostri cá se-lu introduca intre manualele de invetiamentu a scólei poporali elementarie. Pretiuulu unui esemplariu in legatura tiépèna e 17 cr.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: Niculae Fekete Negrutiu.

Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu in Gherl'a.